

पापी	रोगी—	प्रायश्चित्तम्
१२ पिष्टहा	१२ चेतनाहीनः	१२ त्रिशत् प्राजापत्यानि कृत्वा पलपरिमितं सुवर्णनावं कारयित्वा तास्यपात्रे रूप्यमर्घं अन्नं स्थापयित्वा निष्कपरिमितसुवर्णनिर्मितं विष्णुं पट्टवस्त्रेण संवेद्य विधानतः पूजयेत् । तत् सर्वं ब्राह्मणाय दत्त्वा ब्राह्मणं विसर्जयेत् । अन्येभ्योऽपि विप्रेभ्यो भूयसीं दत्त्वा दद्यात् ॥
१३ बालघाती	१३ मृतवत्सः	१३ ब्राह्मणोद्वाहनं यथाविधि हरिवंशश्रवणञ्च कुर्यात् । महासद्रजपान् कारयेत् । तद्वाग्नेन अयुतसंख्यकदूर्ज्या च ऊत्वा दत्त्वा निष्कपरिमितैकादशसुवर्णानि द्विजानुसारतः एकादशपलानि च दद्यात् । अन्यब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति दत्त्वा दद्यात् । तत आचार्या वरुणदैवतमन्त्रैर्दम्पतीः स्थापयेत् । यजमान आचार्याय वस्त्राण्युपहारानि दद्यात् ॥
१४ ब्रह्महा	१४ पाण्डुकुण्डी	१४ यजमानश्चतुर्दिक्षु पञ्चपलवपञ्चवर्णसंयुक्तचतुरः कलसान् संस्थाप्य तन्मध्ये कुम्भोपरि रूप्यमष्टदणपद्मं विन्यस्य तदुपरि पलाङ्गाङ्गपरिमितसुवर्णनिर्मितदशहस्तं चतुर्मुखदेवं संन्यस्य प्रत्यहं धिकालं पुरुषसूक्तेन पूजयेत् । ततः पूर्वदिक्कुम्भे ब्रह्मचारिणो ब्राह्मणाः ऋग्वेदप्रभृतीन् स्वस्ववेदान् शनैः पठेयुः । ततो मध्यकुम्भे तिलाक्तघृतहेमभिर्यज्ञशान्ति-पुरःसरं द्वाग्नेन होमं कुर्यात् । ततो ब्राह्मणो द्वादशाहेनेदं कर्म समाप्य तत्र पीठे यथाविधि यजमानमभिषिञ्चेत् । ततो यजमानो ब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति गोभूहेमतिजोद-कानि दत्त्वा कुम्भादीन् आचार्याय निवेदयेत् ॥
१५ भाटहा	१५ मूकः	१५ चान्द्रायणव्रतं चरित्वा “सरस्वति जगन्मातः शब्दब्रह्मादिदेवते । दुष्कर्मकारणात् प्रापात् पाहि मां परमेश्वरि” इमं मन्त्रमुच्चार्य पलपरिमितसुवर्णसहितपुष्पकं ब्राह्म-णाय दत्त्वा तं ब्राह्मणं विसर्जयेत् ।
१६ महिषीघाती	१६ जङ्घागुल्मी	१६ निष्कत्रयपरिमितसुवर्णमयीं प्रकृतिं दद्यात् ॥
१७ भाटहा	१७ अन्धः	१७ पिष्टहवत् प्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥
१८ मार्जारहा	१८ पीतपाणिः	१८ निष्कमितसुवर्णनिर्मितं पारावतं दद्यात् ॥
१९ राजहा	१९ क्षयरोगी	१९ गोभूहिरयमिष्टान्नजलवस्त्राणि घृतधेनुं तिलधेनुञ्च दद्यात् ॥
२० वकघाती	२० दोषग्नसः	२० शुक्लां गां दद्यात् ॥
२१ वैश्यहन्ता	२१ रक्ताभ्युदी	२१ चत्वारि प्राजापत्यव्रतानि चरित्वा सप्तधान्यानि उत्सृजेत् ॥
२२ शुकशारिकाघाती	२२ खलितवाक्	२२ ब्राह्मणाय सदक्षिणं सच्छास्त्रपुस्तकं दद्यात् ॥
२३ शूकरहन्ता	२३ दन्तुरः	२३ सदक्षिणं घृतकुम्भं दद्यात् ॥
२४ मृगहन्ता	२४ दण्डापतानकः	२४ एकं प्राजापत्यव्रतचरित्वा सदक्षिणैकधेनुं दद्यात् ॥
२५ शृङ्गानहा	२५ विपादकः	२५ खड्गवत् प्रायश्चित्तं कुर्यात् ॥
२६ स्त्रीहन्ता	२६ अतिसारी	२६ दशाश्वत्थवृक्षान् रोपयेत् शर्कराधेनुं दद्यात् शतं ब्राह्मणाञ्च भोजयेत् ॥
२७ हरिणघाती	२७ खड्गः	२७ पलपरिमितसुवर्णाञ्च दद्यात् * । “हिंसायां निष्कृतिरियं ब्राह्मणे समुदाहृता । तदङ्गाङ्गप्रमाणेन क्षत्रियादिभ्यनुकृता” इति शातातपोक्तकर्मविपाकद्वितीयाध्याय-हिंसाप्रायश्चित्तविवरणम् ॥ * ॥
१ अमध्यभोक्ता	१ क्षमिकोदरः	१ भीमपद्मकोपवास कुर्यात् ॥
२ अस्पृश्यस्पृष्टाभोक्ता	२ क्षमिकोदरः	२ त्रिरात्रमुपवसेत् ॥
३ गर्भपातकर्त्ता	३ यक्ष्णीहज्जोदररोगी	३ पलत्रयपरिमितसुवर्णरूप्यताम्रान्वितजग्धेनुदानं कुर्यात् ॥
४ दावाभिदः	४ रक्तातिसारी	४ उदपानं वटवृक्षरोपणञ्च कुर्यात् ॥
५ दुष्टवाग्मी	५ खण्डितः	५ दुग्धसमन्वितघटद्वयं पलद्वयपरिमितरूप्यञ्च द्विजातये दद्यात् ॥
६ द्रव्ये क्षति कदम्बदः	६ मन्दोदराभिः	६ प्राजापत्यत्रयं कृत्वा शतं द्विजान् भोजयेत् ॥
७ धूर्तः	७ अपस्मारी	७ ब्रह्मकूर्चमयीधेनुं दत्त्वा सदक्षिणां गां दद्यात् ॥
८ परनिन्दावान्	८ खल्लोटः	८ काष्ठनसहित धेनुं दद्यात् ॥
९ पराम्रविप्रकर्त्ता	९ अजीर्णी	९ यथाविधि जक्षहोमं कुर्यात् ॥
१० परोपतापी	१० शूलो	१० अन्नदानं रद्रजपञ्च प्रकुर्वीत ॥
११ परोपहासकृत्	११ कायः	११ सकाङ्गान् गां दद्यात् ॥
१२ पिशुनः	१२ श्वातकासी	१२ सहस्रपलसम्मितं घृतं दद्यात् ॥